

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 206/2010-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. novembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudcu Petra Brňáka a sudkyne Marianny Mochnáčovej o sťažnosti R., T., zastúpenej Advokátskou kanceláriou S., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom prokuristu a advokáta Mgr. J. N., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 65/2009 z 26. mája 2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 65/2009 z 26. mája 2009 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co 65/2009 z 26. mája 2009 zrušuje a vec mu vracia a na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2009 doručená sťažnosť R., (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 355/2007-195 z 3. decembra 2008 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 65/2009 z 26. mája 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že *«dňa 21. 4. 2006 vyzvala podľa § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z... povinnú osobu na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, pôvodne zapísaných a vedených v pozemkovoknižnej vložke č. 2 v katastrálnom území K., v ktorej je uvedený ako pôvodný vlastník c. právnická osoba "Č.", ktorého je právnym zástupcom a ktorej vlastníctvo na štát prešlo odňatím bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb.*

Nakoľko povinná osoba v zákonnej lehote 60 dní od doručenia písomnej výzvy neuzavrela so sťažovateľom dohodu o vydaní nehnuteľností sťažovateľka bola nútená podať žalobu... Pre úplnosť uviedla, že pred príslušnými súdmi vedie niekoľko stoviek reštitučných sporov, pričom vo viacerých konaniach už bola úspešná... Okresný súd rozsudkom z 3. 12. 2008 zamietol žalobu sťažovateľky s odôvodnením, že napriek vykonanému dokazovaniu, nemohol žalobe vyhovieť a to pre nedostatok kvalifikovanej výzvy na uplatnenie reštitučného nároku v prekluzívnej lehote do dňa 30. 4. 2006.

Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu o zamietnutí žaloby odvolanie;

Krajský súd... rozsudkom... z... 26. 5. 2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny potvrdil s odôvodnením, že napriek samotnému charakteru reštitučného zákona, ktorý zakladá výnimočnosť takéhoto konania,

sťažovateľka si v zákonnej lehote neuplatnil právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam spôsobom, ktorý by vyvolával účinky riadneho uplatnenia si práva».

3. V ďalšej časti sťažovateľka po uvedení historického (skutkového a právneho) exkurzu uviedla, že „Okresný... aj Krajský súd... vo svojich rozhodnutiach konštatovali, že sťažovateľka mu v konaní preukázala svoj reštitučný nárok na vydanie žalovaných nehnuteľností, avšak podľa ich názoru nebolo možné žalobe vyhovieť pre nesplnenie náležitostí výzvy v zmysle ust. § 5 zákon č. 161/2005 Z. z.

Reštitučný zákon v ust. § 5 ods. 1, druhá veta, výslovne hovorí, že neuplatnením práva v lehote právo zaniká. Podľa výkladu okresného a krajského súdu však nárok oprávnenej osoby zaniká nielen neuplatnením práva v lehote, ale aj nepreukázaním práva v lehote. Takýto extenzívny výklad uvedeného ustanovenia je však v neprospech oprávnených osôb a v absolútnom rozpore s účelom a cieľom reštitučného zákona.

Náležitosti výzvy k vydaniu nehnuteľných vecí vymedzuje zákon č. 161/2005 Z. z. len po formálnoprávnej stránke (písomná forma) a nie po stránke obsahovej. Podľa § 34 Obč. zák. právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že požiadavka písomnej výzvy podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona nie je obsahom práva na vydanie nehnuteľných vecí, ale len podmienkou vzniku nároku na vydanie vecí, ktorou sa tento nárok zakladá...

Sťažovateľka vyzvala povinnú osobu, pričom z obsahu výzvy jednoznačne vyplýva jej jasný a zrozumiteľný prejav vôle, smerujúci k tomu, aby jej povinná osoba vydala nehnuteľnosti konkrétne nachádzajúce sa v pozemkovoknižnej vložke č. 2 v katastrálnom území K. Takáto výzva splňala teda všetky náležitosti právneho úkonu podľa § 34 a § 37 Občianskeho zákonníka.

Súdy neprihliadajúc na tieto skutočnosti rozhodovali na základe reštriktívneho výkladu zákona č. 161/2005 Z. z., nerešpektujúc jeho podstatu a zmysel, pričom takýmto spôsobom interpretácie a aplikácie zákonného predpisu zásadne popreli účel a význam reštitučného zákona. K danej veci pristupovali príliš formalisticky, čím ochranu práv zakotvených Ústave... ako aj v Dohovore... urobili iluzórnou a nerealizovateľnou o čom svedčí aj judikatúra ÚS ČR a ESLP v Štrasburgu“.

4. Po uvedení označených práv, ktoré boli namietanými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu porušené, sťažovateľka žiadala ústavný súd, aby o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Ústavný súd... určuje, že rozhodnutím Okresného súdu... Rozsudkom č. k.: 17 C 355/2007-195 zo dňa 3. 12. 2008 a rozhodnutím Krajského súdu... Rozsudkom č. k.: 10 Co 65/2009-346 zo dňa 26. 5. 2009 boli porušené základné ľudské práva sťažovateľa podľa čl. 20 Ústavy..., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy... a podľa Článku 1 Protokolu č. 1 k... dohovoru... a článku 6 Dohovoru... Ústavný súd... Rozsudok Okresného súdu... a Rozsudok Krajského súdu... zrušuje a vec vracia Okresnému súdu... na nové konanie.“

5. Ústavný súd sťažnosť prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu a uznesením sp. zn. I. ÚS 206/2010 z 27. mája 2010 ju prijal v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti označených práv, ktorých porušenie sťažovateľka namietala a vo vzťahu k namietanému rozsudku okresného súdu, sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci.

6. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril krajský súd, ktorý vo svojom podaní z 13. októbra 2010 okrem iného uviedol, že okresný súd a krajský súd v sťažnosti napadnutými rozsudkami *„konštatovali, že oprávnená osoba nešpecifikovala nehnuteľnosti, vydania ktorých sa domáha ani spôsob, ktorým nehnuteľnosti prešli na štát.. Tento záver súdy dostatočne, jasne a zrozumiteľne vo svojom rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnili. Na základe hore uvedených skutočností preto nepovažoval sťažnosť sťažovateľky za dôvodnú a túto žiadal zamietnuť.“*. Zároveň krajský súd súhlasil s neverejným pojednávaním.

7. Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 5. októbra 2010 súhlasil s neverejným pojednávaním.

8. Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) môže ústavný súd so súhlasom účastníkov upustiť od ústneho pojednávania, ak od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Účastníci súhlas poskytli, a preto od ústneho pojednávania bolo upustené.

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na príslušnom súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho

konania sa táto ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Podľa § 1 zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 161/2005 Z. z.“) tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu [zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 282/1993 Z. z.“), pozn.], a prechod vlastníctva k niektorým nehnuteľným veciam. V preambule zákona č. 282/1993 Z. z. sa uvádza, že Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone „v snahe zmierniť následky niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, vedená úsilím potvrdiť svoju vôľu, aby k podobným krívdám už nikdy nedošlo“. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 282/1993 Z. z. sa zákon vzťahuje na zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam a hnutelným veciam na základe rozhodnutí štátnych orgánov, občianskoprávných a správnych aktov vydaných v období od 8. mája 1945, židovským náboženským obciam od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodné obdobie“) v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti, rešpektujúcej práva občanov vyjadrené najmä Chartou Organizácie Spojených národov, Listinou základných práv a slobôd a príslušnými medzinárodnými paktmi o občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. sa oprávnenej osobe navráti vlastníctvo k nehnuteľným veciam, ktoré prešli do vlastníctva štátu alebo obce na základe

a) odňatia bez náhrady postupom podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 34/1945 Zb. SNR o poštátnení školstva na Slovensku, nariadenia Slovenskej národnej rady č. 47/1945 Zb. SNR o poštátnení majetku pri školách poštátnených nariadením

Slovenskej národnej rady č. 34/1945 Zb. SNR a nariadenia Slovenskej národnej rady č. 80/1945 Zb. SNR o poštátnení internátov,

b) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 185/1948 Zb. o poštátnení liečebných a ošetrovacích ústavov a o organizácii štátnej ústavnej liečebnej starostlivosti,

c) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde),

d) darovacích zmlúv o prevode nehnuteľností uzavretých darcom v tiesni,

e) kúpnych zmlúv o prevode nehnuteľností uzavretých v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok,

f) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,

g) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,

h) prevzatia bez právneho dôvodu,

i) prevzatia podľa opatrenia P. financií a P. školstva a kultúry z 20. apríla 1960 č. 53/774/60 a rozhodnutia M. v Bratislave, finančného odboru z 10. januára 1961 č. 293/1961 v spojení s rozhodnutím Obvodného národného výboru Bratislava – Staré Mesto z 27. februára 1961,

j) zákona č. 81/1949 Zb. SNR o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov a zákona č. 2/1958 Zb. SNR o úprave pomerov a obhospodarovaní spoločne užívaných lesov bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba písomnou výzvou voči povinnej osobe do 30. apríla 2006, ak v tejto lehote preukáže skutočnosť podľa § 3. Neuplatnením práva v tejto lehote právo zaniká.

13. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku sp. zn. 10 Co 65/2009 z 26. mája 2009 v podstatnom uviedol:

„... Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie

v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku. Na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil... Správnym bol postup súdu prvého stupňa, ktorým návrh na vydanie nehnuteľností a navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam navrhovateľovi zamietol z dôvodu nedostatočnej výzvy zo strany navrhovateľa na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam... Odvolací súd mal taktiež za to, že písomná výzva v zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. aby vyvolala zákonom sledované účinky, musí zodpovedať všeobecným podmienkam platnosti právneho úkonu (§ 37 ods. 1 O. z.) a musí tiež zodpovedať špeciálnym podmienkam stanoveným v § 5 ods. 1 citovaného zákona... výzvy na základe ktorých žiadal navrátiť vlastníctvo navrhovateľ v predmetnom konaní... boli neurčité, nezrozumiteľné a neobsahovali všetky náležitosti potrebné v zmysle z. č. 161/2005 Z. z. Výzva neobsahovala konkretizáciu nehnuteľnosti, ktorých vydania sa navrhovateľ domáhal. Obsahovala len číslo pozemno-knižnej vložky a katastrálne územie, ale bez špecifikácie parciel spolu s ich výmerou, ktoré sa mali vydať. Navyše vo výzve nebol riadne uvedený ani dôvod, na základe ktorého sa domáhala navrátenia vlastníctva, keď vo výzve je len všeobecne odcitovaný § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 161/2005 Z. z. s tým, že tento dôvod osvedčuje zápis v pripojenej pozemno-knižnej vložke, ktorá je verejnou listinou. Naostatok dodal, že na rozdiel od predchádzajúcich reštitučných zákonov, kedy bolo v stanovenej lehote potrebné uskutočniť len výzvu povinnej osobe, podľa § 5 ods. 1 citovaného zákona bolo potrebné právo na navrátenie vlastníctva v stanovenej lehote uplatniť písomnou výzvou povinnej osobe a v uvedenej lehote i preukázať skutočnosti podľa § 3, preto nebolo možné vychádzať z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti súdov a ak okresný súd z uvedených dôvodov návrh zamietol, rozhodol správne.“

14. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach opakovane vyslovil právny názor, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia

ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02, I. ÚS 114/08, mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti predovšetkým zoberal do úvahy, že sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu (spravodlivé súdne konanie), ktoré je v demokratickej spoločnosti natoľko závažné, že pri jeho výkone neprichádzajú do úvahy (zo strany súdov) ani jeho zužujúci výklad a ani také formálne interpretačné postupy, následkom ktorých by mohlo byť jeho neodôvodnené (svojvoľné) obmedzenie či dokonca popretie.

16. V prerokovávanej veci ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je dôvodná, lebo napadnutým rozsudkom krajského súdu (a v tomto rozsahu aj prvostupňovým rozsudkom, pozn.) došlo k zásahu do základných práv sťažovateľky. Ústavný súd sa stotožňuje s námietkou sťažovateľky, že všeobecné súdy v jej reštitučnej veci „*rozhodovali na základe reštriktívneho výkladu zákona č. 161/2005 Z. z., nerešpektujúc jeho podstatu a zmysel, pričom takýmto spôsobom interpretácie a aplikácie zákonného predpisu zásadne popreli účel a význam reštitučného zákona*“. V tomto ohľade je potrebné považovať okresným a krajským súdom zvolený výklad sporného § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. za očividné a neodôvodnené či nespravodlivé vybočenie (exces) zo štandardného výkladu (a predstavuje tým ineterpretačnú svojvôľu), resp. všeobecnými súdmi použitý výklad je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti. K uvedenému ústavný súd už iba dodáva, že ak je k dispozícii viac výkladov právnej normy, je potrebné voliť ten, ktorý vôbec, resp. čo najmenej zasahuje do toho-ktorého základného práva či slobody.

17. Medzi účastníkmi posudzovaného súdneho konania vo veci sp. zn. 8 C 373/2007 nebolo sporné, že sťažovateľka „*listom zo dňa 18. 4. 2006... vyzvala povinnú osobu*

na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam (poľnohospodárska pôda, hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti), pôvodne zapísaných v pozemkovoknižnej vložke č. ... katastrálneho územia K. s odôvodnením, že uvedené nehnuteľnosti prešli do vlastníctva štátu s poukazom na § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 161/2005 Z. z.“ (citované z odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

18. Ratio legis v danom prípade aplikovaného zákona č. 161/2005 Z. z. (pozri bod 12) je výslovne vymedzený v samotnom texte zákona č. 282/1993 Z. z., na ktorý zákon č. 161/2005 Z. z. nadväzuje a spočíva v sledovaní zmiernenia následkov niektorých majetkových krívd (ako i porušenia základných práv), ku ktorým došlo voči cirkvám a náboženským spoločenstvám v dobe totality.

19. V podobnej súvislosti už vec posudzujúci I. senát vyslovil názor (nález sp. zn. I. ÚS 12/2010 zo 7. júla 2010 a sp. zn. I. ÚS 250/2010 z 11. novembra 2010), že «[v] prípade písomnej výzvy podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. nemožno ustúpiť od požiadavky určitosti tohto jednostranného právneho úkonu ako podmienky jej platnosti v súlade s § 37 Občianskeho zákonníka, ako to správne konštatoval aj krajský súd. Avšak vzhľadom na to, že v § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. nie je bližšie vymedzený obsah pojmu „výzva“ a jej náležitosti, potom sa stanovenie minimálnych kritérií na jej určitosť a platnosť musí spravovať takým výkladovým pravidlom, ktorý sleduje naplnenie účelu zákona. Stanovenie minimálnych kritérií na určitosť a platnosť výzvy nesmie opomenúť ani to, či obsah výzvy je spôsobilý vyvolať zákonodarcom zamýšľané účinky, a rovnako je namieste neopomenúť a prihliadať na konkrétne okolnosti veci vrátane subjektu oprávnenej a povinnej osoby.». Inými slovami, iba nesplnenie požiadavky minimálnej konkretizácie nehnuteľností, ako aj neuvedenie dôvodu, o ktorý ho opiera (v rozsahu posudzovaného nároku sťažovateľky, pozn.), je možné považovať za zákonom predpokladanú nedostatočnosť „výzvy“ podľa § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z.

20. V okolnostiach danej veci (bližšie bod 2, 3 a 13) požiadavka minimálnej konkretizácie nehnuteľností, ku ktorým si sťažovateľka ako oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok (bod 17), bola splnená označením príslušnej pozemkovoknižnej vložky

a katastrálneho územia. Takýto záver vyplýva aj z rozhodovacej činnosti ústavného súdu v iných prípadoch, predmetom ktorých bolo posúdenie obdobnej právnej otázky (napr. uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 150/09-21 z 30. apríla 2009). Rovnako záver všeobecných súdov, že sťažovateľka vo svojej výzve nekonkretizovala dôvod, o ktorý svoj nárok opiera, spomedzi viacerých dôvodov uvedených v § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z., ako nesplnenie požiadavky určitosti výzvy, sa z už uvedených dôvodov javí ako formalistická a neprípustná aplikácia zákona, ktorá opomína jeho účel (podobne I. ÚS 12/2010 a I. ÚS 250/2010). Navyše, dôvod v tejto veci bol uvedený poukazom na písm. c) citovaného zákonného ustanovenia, teda dostatočne jasne, určite a zrozumiteľne.

21. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, pokiaľ ide o ním požadované náležitosti výzvy pre jej určitosť a platnosť, vychádza z reštriktívneho a formalistického výkladu zákona č. 161/2005 Z. z., ktorým opomína naplnenie účelu reštitúcií cirkevného majetku. Preto je nutné konštatovať, že právne závery krajského súdu o nesplnení podmienky kvalifikovanej výzvy zo strany sťažovateľky ako základného predpokladu úspešného si uplatnenia reštitučných nárokov v súdnom konaní sú ústavne nesúladné a porušujúce už označené základné a iné práva sťažovateľky.

22. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu totiž predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana v zákonom predpokladanej kvalite dostane bez toho, aby sa mu ukladali v spojitosti s jej uplatnením povinnosti, ktoré od účastníka nevyžaduje zákon. Hoci zákon č. 161/2005 Z. z. oprávnená sťažovateľka rešpektovala, krajský súd ju aj napriek tomu sankcionoval s odôvodnením, že tzv. tretí cirkevný reštitučný zákon už požadoval identifikáciu nehnuteľností údajmi aktuálnej evidencie v katastri nehnuteľností; ústavný súd tento záver považoval za nezlučiteľný s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda porušujúci základné právo sťažovateľky na spravodlivý proces.

23. Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom

súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

24. O náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľke ústavný súd nerozhodol, lebo si ich jej právny zástupca neuplatnil (§ 31a zákona o ústavnom súde a § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

25. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. novembra 2010